

**Vicariaat Onderwijs
Mechelen-Brussel**

COLOFON

VONDeIing

Digitaal tijdschrift (4x/jaar)

Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom Mechelen-Brussel
Frederik De Merodestraat 18, 2800
Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)
Info.mb@katholiekonderwijs.vlaanderen
www.viconderwijsmb.be

Redactie:

Guido François
Jürgen Mettepenningen

Tekst + foto's:

Guido François
Beeldbank Katholiek Onderwijs
Vlaanderen
(tenzij anders vermeld)

Verantwoordelijke uitgever:

Jürgen Mettepenningen

VONDeIing

Digitaal tijdschrift van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 40 – januari 2022

INHOUD

WOORD VAN DE BISSCHOPPELIJK AFGEVAARDIGDE	1
Leven van de liefde	2
ACTUALIA	4
Vanuit het Comité Besturen Mechelen-Brussel november - december 2021	4
Jaarvergadering Comité Besturen 14 december 2021	15
Informatieavond internaten 23 november 2021	21
Netwerkgroep Overheidsopdrachten	26
Stuurgroep preventieadviseurs organiseert opnieuw terugkomdag	30
Van kabas tot rugzak. 200 jaar Nederlandstalig onderwijs in Brussel	31
Omgaan met rouw en verlieservaringen op school	33
TER INSPIRATIE...	36

Wil je snel naar het artikel dat je interesseert: klik op de titel voor koppeling

WOORD VAN DE BISSCHOPPELIJK AFGEVAARDIGDE

LEVEN VAN DE LIEFDE

Net zoals onze samenleving wordt ons persoonlijk gemoed bedrukt. Het virusgeweld deelt zijn prikken uit. De decembermaand, met zijn lange nachten en grijze daglicht, doet er weinig goed aan. Terwijl we snakken naar de zonnestrallen van spontane en veelvuldige contacten, worden we gedwongen om op onze qui-vive te blijven. Die modus volhouden is dermate tegennatuurlijk en vermoeiend dat in de samenleving en in het eigen hart soms zelfs harde kantjes zichtbaar worden.

Voor de tweede keer op rij vieren we Kerst tegen een horizon die overmacht in zich draagt: we zouden anders willen, maar het gaat niet.

Op geheel tegendraadse wijze wil Kerstmis een licht van hoop in onze kamers brengen. Ook in die van ieders hart. Vooral daar.

Kerstmis is het feest van leven en hoop. In de kwetsbaarheid van een kind heeft God zich getoond als tochtgenoot en bondgenoot, uiteindelijk zelfs tot in de kwetsbaarheid van het lijden en de dood. Het belang van Jezus wordt alvast onderstreept in de eerste Johannesbrief: “De liefde die God is, heeft zich onder ons geopenbaard doordat Hij zijn enige zoon in de wereld gezonden heeft, om ons het leven te brengen” (1 Joh 4,9).

De kern van de boodschap die Jezus kwam brengen ligt uiteraard in het verlangde van de beschreven zending: het dubbelgebod van liefde tot God en medemensen. Die liefde draait niet rond zichzelf. Het gaat over het leven. Wie liefde zaait, oogst leven, zelfs voorbij de dood.

Zeker in tijden waar harten soms dreigen te verharderen, onder meer omdat ze te weinig gevoed worden door live uitingen van liefde, is het goed ons te laven aan de bron van ons geloof. Naar de kern gaan. Kerstmis helpt ons daarbij. Willen we vanuit onze inspiratie in het leven staan en zowel onszelf als anderen meer levenskracht geven, dan is het goed te verwijlen bij Jezus: samen met zijn geboorte zijn boodschap vieren, samen met zijn zending ook het dubbelgebod overwegen.

De kracht van verbinding: ons jaarthema in katholiek onderwijs is zo pertinent in deze tijd. Liefde is de meest intense vorm van verbinding. Waar we met nieuwjaar elkaar een goede gezondheid wensen, wijst Kerstmis ons op leven dat geworteld is in de liefde.

Moge 2022 naast een jaar van goede gezondheid voor ieder van u tevens een jaar worden van verbinding, van meer verbinding, van meer live vertolkingen van die verbinding ook. Het zal ons allemaal deugd doen, in school en scholengemeenschap, privé en professioneel, in samenleving en ieders hart.

Vanuit het vicariaat Onderwijs wens ik u een gezond 2022 en een jaar waar we, in geloof gesteld, leven van de liefde. Laten we samen op stap gaan!

Jürgen Mettepenningen
Bisschoppelijk afgevaardigde Onderwijs
Aartsbisdom Mechelen-Brussel

'Luister:
er is goed nieuws', zegt de engel:
een ster, een kind, de Messias.

*Laat ons samen
op stap gaan,*

goed nieuws koesterend
als bron
van hoop

**Zalig Kerstmis
alle beste wensen
voor het nieuwe jaar**

Jürgen Mettepenningen, bisschoppelijk afgevaardigde
Alain Noëz en de pedagogische begeleiders
Hedwig Berghmans en Peter De Burghgraeve
en de inspecteurs-adviseurs godsdienst
Guido François en het team Schoolorganisatie
Tine Struyve, Helena Vanden Bergh en Vera Vastesaegeer: identiteit & pastoraal
Sofie Bauweleers en Wendy Van Landeghem: administratieve pool

Vicariaat Onderwijs
Mechelen - Brussel

KATHOLIEK
ONDERWIJS
VLAANDEREN

ACTUALIA

VANUIT HET COMITÉ BESTUREN MECHELEN-BRUSSEL NOVEMBER - DECEMBER 2021

Via deze rubriek willen we u op de hoogte houden van de werking van het Comité Besturen tijdens de afgelopen maanden. Het COBES Mechelen-Brussel is een verkozen delegatie van schoolbestuurders uit verschillende regio's van het aartsbisdom. Het komt een tiental keer per jaar samen om actuele en fundamentele thema's te bespreken en desgevallend initiatieven te nemen om aan schoolbestuurders de kans te geven hun mening te geven over wat er reilt en zeilt in het katholiek onderwijs in het eigen bisdom en Vlaanderenbreed. Voor dit relaas danken we graag Sofie Bauweleers, die de verslaggeving verzorgt.

COBES-vergadering 17 november 2021

Bij de opvolging van het verslag van oktober 2021 werd de debatavond over het lerarentekort vermeld die op 16 november 2021 in Mechelen georganiseerd werd door de Scholengemeenschap VORM. "Het debat werd inhoudelijk op een goede manier gevoerd, maar het leverde weinig concrete voorstellen op waarmee we aan de slag konden", zo evalueerde één van de deelnemers het. Die benadrukte de noodzaak van het afsluiten van een groot 'pact', zodat het probleem ten gronde kan worden aangepakt, maar gaf tegelijkertijd aan dat de bereidheid om zo'n pact te sluiten er bij de verschillende betrokken partijen niet is.

Nieuws uit de pedagogische begeleiding

Alain Noëz, regiocoördinator van de pedagogische begeleidingsdienst Mechelen-Brussel, lichtte toe

hoe zijn dienst omging met de coronamaatregelen. Traditioneel organiseert de PBD in de maand november twee congressen, het middenkadercongres en het colloquium Basisonderwijs. Het middenkadercongres zou zeker doorgaan, maar over het colloquium BaO was er op dat moment grote onzekerheid. De organisatoren

monitorden de situatie dag na dag in samenspraak met Dirk Vanstappen, directeur Dienst Bestuur & organisatie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, VOCODI (het overleg van de directeurs coördinatie van de scholengemeenschappen basisonderwijs) en DCBaO, het Directiecomité Basisonderwijs. Er speelde zowel een organisatorische als een ethische kwestie. Veel scholen kwamen onder druk te

staan door afwezigheden van leraren en leerlingen. Konden we het dus maken om de directeurs BaO nu uit hun school weg te halen?, zo stelde Noëz. En is het gezien de huidige coronasituatie verantwoord om zo'n groot congres als het colloquium te organiseren? Bij 'gewone nascholingen' gold al de regel om zoveel mogelijk digitaal te werken, alleen als de doelstellingen het vereisten en de deelnemers akkoord gingen, kon er nog live gewerkt worden.

Op bovenstaand organisatorisch en ethisch vraagstuk reageerden de COBES-leden dat het vreemd of bizar was dat het colloquium BaO nog niet werd geannuleerd, terwijl een gewone vorming bij voorkeur digitaal moest doorgaan. Alain Noëz gaf aan dat hij dat begreep, maar dat het annuleren van het colloquium in de eerste plaats een financieel verhaal is. Het hotel heeft immers aangegeven dat gratis annuleren geen optie is en dat de organisatoren bij annulatie de volledige kostprijs moeten betalen. Mocht de overheid op het overlegcomité beslissen om de horeca te sluiten, dan zou dat de situatie veranderen. Er is inderdaad geen enkele verzekering die deze situatie dekt; er is een parallel met zee- en bosklassen.

Hoe de kwestie financieel afgehandeld diende te worden bij volledige annulatie was nog voer voor onderhandelingen met Vayamundo Houffalize. De COBES-leden vonden dat zulke problemen het best besproken werden op het Directieteam van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, zodat er een Vlaanderenbreed standpunt kon worden bepaald.

Later die week werd de kwestie nog voorgelegd aan een afvaardiging van directeurs en werd beslist het colloquium, met pijn in het hart, af te gelasten.

Ol Fosse d' Outh, het congrescentrum van Vayamundo in Houffalize

Een ander aandachtspunt vanuit de PB waren de vormingsactiviteiten. Om schoolnabij te kunnen werken hoefden die niet per se in het Diocesaan Pastoraal Centrum te Mechelen plaats te vinden. Vandaar de oproep tot scholen die vaste partner wilden zijn om hun accommodatie ter beschikking te stellen of die weet hadden van betaalbare locaties in de buurt die gebruikt konden worden. De COBES-leden kregen kort daarna informatie over wat er juist verwacht wordt op het vlak van catering en infrastructuur. Zo konden de leden gericht navraag doen.

Een laatste item vanuit de PB was de creatie van een 'scholengemeenschapinstelling'. Het laatste onderwijsdecreet heeft het voor scholengemeenschappen mogelijk gemaakt om een vzw op te richten waaraan personeelsleden die voor de hele scholengemeenschap werken geaffecteerd en vast be-

noemd kunnen worden. Bij de coördinerend directeurs van de scholengemeenschappen secundair onderwijs uit het aartsbisdom bestond heel wat onduidelijkheid over de voor- en nadelen van 'scholengemeenschapinstellingen'. De PB overwoog daarover een informatiemoment te organiseren dat het best ook opengezet werd voor bestuurders. Op die manier kan er achteraf ook geen onduidelijkheid bestaan over de gegeven informatie.

Schaalvergroete besturen betreuren dat ze niet zelf een scholengemeenschapinstelling kunnen zijn en daarvoor per se een vzw moeten oprichten.

De voorzitter dankte Alain voor zijn toelichting en vroeg tot slot nog wat de impact van corona is op de pedagogische begeleiding in onze regio. De pedagogisch begeleiders blijken momenteel hoofdzakelijk alleen te werken. Zij vinden dat mentaal soms zwaar, vandaar dat de PB actief inzet op 'zuurstofmomenten' en verbondenheid. In het kader daarvan heeft de PB de tweede verdieping in het DPCM heringericht. De bureaus van de vroegere niveaucoördinatoren werden omgetoverd tot vergaderlokalen/werkplekken. De begeleiders reageerden daar heel positief op, ze zijn ook echt vragende partij om daar te komen (samen)werken.

Toelichting Academie

Kathleen Toonen, directeur van de Academie binnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen, lichtte aan de hand van een presentatie toe van waaruit de Academie ontstaan is en wat de leidende principes zijn. De Academie brengt het hele professionaliseringsaanbod van Katholiek Onderwijs Vlaanderen samen, ook dat van de regio's (bisdommen).

Enkele reacties:

- *Materiaal dat in het verleden werd uitgewerkt, bijvoorbeeld de kijkwijzers voor het BuO, blijkt niet altijd meer beschikbaar te zijn. Zal de Academie in de toekomst ook inzetten op het 'borgen en ontsluiten' van materiaal uit heden en verleden?*

Dat behoort niet tot het takenpakket van de Academie. Uitgewerkt materiaal kan in de eerste plaats op de pro-website worden teruggevonden. In de toekomst wil Katholiek Onderwijs Vlaanderen inzetten op de uitbouw van een soort bibliotheekstelsel, zodat de leden op een eenvoudige manier materialen kunnen consulteren. Het is inderdaad nog altijd niet eenvoudig om materialen terug te vinden op de pro-website. De vraag in verband met de kijkwijzers zal verder opgenomen worden met Tom Vermeulen.

- *Bij de start van de Academie werd afgesproken een aantal vaste prijzen te hanteren en de prijzenpolitiek na afloop van het huidige schooljaar te evalueren. Desondanks merken we dat er op het terrein momenteel grote prijsverschillen bestaan en er soms ook relatief hoge bedragen worden gevraagd voor vormingen die in se niet zoveel kosten om te organiseren (bijvoorbeeld online vormingen). Vasthouden aan principes is goed, maar het mag er niet toe leiden dat we een deel van ons publiek verliezen en dat scholen (opnieuw) zelf activiteiten gaan organiseren.*

Er wordt inderdaad vastgehouden aan de afgesproken principes, maar er bestaat ook openheid voor aanpassingen. Zo werd er recent een kortingsprincipe goedgekeurd in het kader van de 'dagen van'. Tussen de verschillende regio's bestonden enorm grote verschillen, de Academie wil dit jaar in de eerste plaats proberen een gulden middenweg te zoeken. Het is dus zeker niet de bedoeling om een 'inhalige instelling' te zijn ten koste van de scholen. De prijszetting zal volgend jaar gebeuren op basis van een ander principe, namelijk de expertise van de eigen organisatie in plaats van wie nu de vorming geeft. Daardoor kan de Academie de gehanteerde prijzen beter laten aansluiten bij de leden.

- *De term 'fusieproces' die werd gebruikt in de presentatie is zeker terecht, een Vlaanderenbreed evenwicht vinden is geen makkelijke opdracht. Kathleen vult aan dat in de hoofden van de mensen al belangrijke stappen gezet zijn en dat we als geheel op goede weg zijn.*
- *Een lid suggereerde om in het gesprek met betrekking tot de prijszetting voor het volgende schooljaar ook de efficiëntie mee te nemen.*

- *Is het niet logischer om de prioriteiten van de gebruikers als uitgangspunt te nemen in plaats van de prioriteiten van onze organisatie? De Academie wil wel degelijk werken in de twee richtingen. Beide kunnen immers niet los van elkaar gezien worden.*

- *Op welke manier worden de prioriteiten van onze organisatie bepaald?* Er wordt in de eerste plaats gekeken naar het begeleidingsplan en de opdrachten die ons vanuit de overheid toebedeeld worden. Daarnaast spelen ook de regionale collega's een rol, gezien zij vooral in scholen aanwezig zijn en daardoor waardevolle feedback verzamelen. Momenteel bekijken we hoe we alle input/feedback over ons huidige en toekomstige aanbod het best kunnen verzamelen, zodat we ons aanbod daarop kunnen afstemmen. Onze organisatie is er immers voor scholen en niet omgekeerd.
- *Bestaat er zoiets als een klankbordgroep die feedback geeft over het aanbod aan Kathleen/de Academie in het algemeen?* De afstemming over het aanbod gebeurt vooral op het directieteam, in de adviesgroepen en in de directiecommissies. Op termijn wil Kathleen graag evolueren naar een resonansgroep die rechtstreeks input geeft over het aanbod aan de Academie, cfr de eerdere commissie 'nascholingen pedagogische begeleiding'.

De voorzitter bedankte de directeur van de Academie voor haar toelichting en sprak af om Kathleen Toonen in het voorjaar opnieuw uit te nodigen om een geactualiseerde stand van zaken te presenteren over de werking van de Academie.

Toelichting actualiteit door Lieven Boeve

Lieven Boeve, directeur-generaal van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, overliep de onderwijsactualiteit. De reacties van de COBES-leden gingen vooral over het dramatische tekort aan leraren:

- *Wordt er in het kader van het lerarentekort ook over nagedacht om scholen in de toekomst op een andere manier te organiseren (bijvoorbeeld via gedeeltelijk digitale lessen)?*

Daar wordt wel degelijk over nagedacht, maar het wordt niet ruim gecommuniceerd. Door zelf oplossingen te (blijven) zoeken kan immers het (politieke) urgentiebesef verdwijnen.

- *Aangaande het lerarentekort blijft elke betrokken partij zich momenteel verschuilen in haar 'stelling', waardoor een echte oplossing voorsnog uitblijft.*

Om de situatie ten gronde te kunnen bekijken en oplossen, is er nood aan een soort 'New Deal'. Waarschijnlijk zal de situatie eerst nog verder moeten verslechteren, alvorens bij alle partners de nodige bereidheid bestaat om zo'n grondige hervorming uit te werken. Vanuit onze organisatie moeten we dit thema blijven aankaarten in de desbetreffende overlegfora.

- *Vanuit verschillende hoeken wordt er regelmatig gehamerd op de (dalende) kwaliteit van ons onderwijs. De insteek dat kwaliteitsvol onderwijs de nodige leraren vereist, zou luider mogen doorklinken en kan een bijkomende 'sense of urgency' zijn.*

Gezien de beperkte resterende vergadertijd was er weinig ruimte om echt in gesprek te gaan met de directeur-generaal. Er werd daarom met de vergadering afgesproken om Lieven Boeve in de lente opnieuw uit te nodigen en tijdens die vergadering in voldoende tijd voor uitwisseling te voorzien.

Opzet jaarvergadering COBES 14 december 2021

De vergadering kwam enkele principes overeen waar de geplande jaarvergadering op 14 december 2021 aan moest voldoen. Ondanks de wens om opnieuw een live vergadering met afsluitende receptie te organiseren dwong de coronasituatie er ons toe opnieuw voor een digitale vergadering te kiezen. In het programma moest er aandacht zijn voor onderwijsactualiteit en pedagogische begeleiding. Daarbij diende er een evenwicht te zijn tussen informatie en interactie van de deelnemers.

COBES-vergadering 15 december 2021

Leersteundecreet

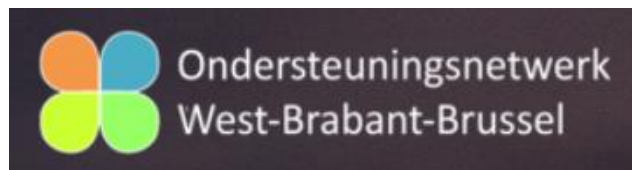
Voor het eerste agendapunt waren Luc Bosman, pedagogisch begeleider competentieontwikkeling en Annemie

Jennes, stafmedewerker dienst Lerenden, uitgenodigd. Zij lichtten de conceptnota over het decreet Leersteun toe met de focus op verzelfstandiging van de Leersteuncentra. De 15 ondersteuningscentra die Katholiek Onderwijs

Vlaanderen in september 2017 gevormd heeft, waarvan drie in het aartsbisdom, zouden door het nieuwe decreet vanaf september 2023 omgevormd worden naar Leersteuncentra. De grote lijnen liggen vast maar op het werkveld moeten enkele zaken uitgeklaard worden, moeten er beslissingen genomen worden en moet de richting waarin men wil evolueren uitgezet worden.

ONDERSTEUNINGSNETWERK OOST-BRABANT
LEUVEN • DIEST • HOEGAARDEN • ZOUTLEEUV

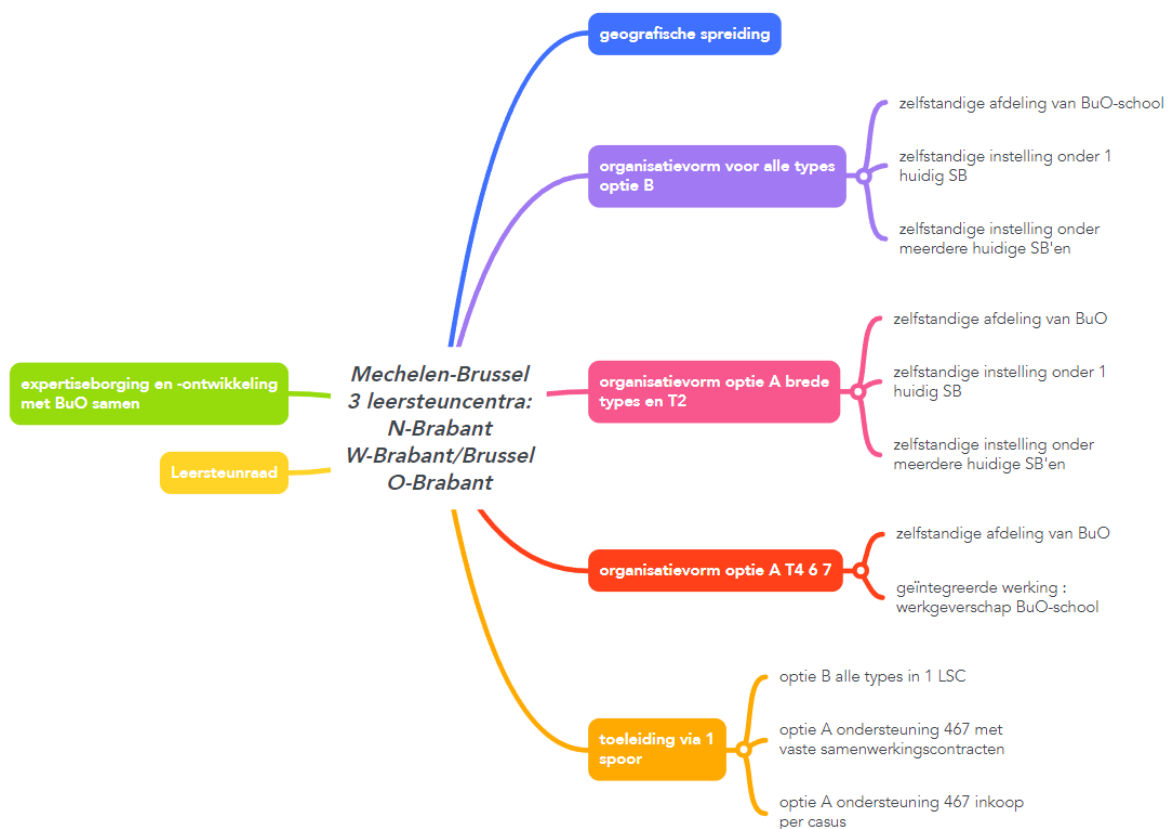
De concrete vragen waarop we binnen het katholiek onderwijs antwoorden moeten formuleren zijn deze:

Ondersteuningsnetwerk Noord-Brabant

- Is er nood aan optimalisatie van de huidige spreiding van de 15 centra? In het aartsbisdom zijn de drie Ondersteuningsnetwerken redelijk evenwichtig verdeeld over drie geografische regio's, dus wellicht hoeft dat niet te veranderen.
- De keuze tussen een leersteuncentrum dat een zelfstandige afdeling van een bestaande school voor buitengewoon onderwijs is of een zelfstandige instelling opgericht door minstens één of meerdere huidige (school)besturen.
- Toeleiding via één spoor.
- Een Leersteunraad.
- Expertiseborging en -ontwikkeling in samenwerking met het buitengewoon onderwijs.

Over de organisatievorm zijn er nog uiteenlopende meningen afhankelijk van het type buitengewoon onderwijs. De kleine types (4, 6 en 7) willen bijvoorbeeld de experts en hun expertise zoveel mogelijk in eigen beheer houden. Iedereen is het wel eens met het voorstel dat de toeleiding gebeurt via één spoor.

Het voorstel is om, naast een Vlaanderenbrede denktank, minstens één denktank per regio op te richten. De samenstelling van die denktanks kan men zelf bepalen maar de suggestie is om schoolbesturen en directeurs van zowel het gewoon als het buitengewoon onderwijs erbij te betrekken, naast coördinatoren, CLB, pedagogische begeleiding en eventueel mensen uit de welzijnssector. Elke regionale denktank zou dan voorstellen uitwerken en die samenleggen in de Vlaanderenbrede denktank. Eerst zouden er informatierondes georganiseerd worden, bijvoorbeeld via Open COBES-vergaderingen, met als doel tegen eind januari 2022 de samenstelling van de regionale denktanks te finaliseren. Op 31 maart 2022 wordt een webinar gepland en op 9 juni 2022 een live bijeenkomst voor het finaliseren van een voorstel naar de Vlaanderenbrede denktank.

Enkele reacties:

- *Wie zal er vanuit de schoolbesturen zetelen in de regionale denktank? Hoe betrekken we de andere (kleinere) besturen en vermijden we steeds 'in dezelfde vijver' te vissen?* Idealiter wordt er gezocht naar een zo breed mogelijke vertegenwoordiging van buitengewoon én gewoon onderwijs, zodat geconcentreerde belangen vermeden worden. Het is misschien een goed idee om rond dit thema een Open COBES-vergadering te organiseren, zoals gepland in andere regio's.
- *Hoe kunnen we zo veel mogelijk besturen bereiken? Het betreft immers een thema dat alle scholen, zowel van het gewoon als het buitengewoon onderwijs, aanbelangt. Kan een Open COBES-vergadering een kader zijn waarop een terugkoppeling/appellering kan gebeuren?*

De voorzitter suggereerde om tijdens de COBES-vergadering van januari te beslissen wie er vanuit COBES in de denktank zal zetelen en tevens te bekijken wanneer een Open COBES georganiseerd kan

worden. Op basis van de voorgestelde timing is er immers wel wat ruimte om zo'n (digitale) bijeenkomst te plannen. De vergadering ging akkoord met dat voorstel.

Nieuws uit de pedagogische begeleiding

Alain Noëz lichtte twee aandachtspunten toe:

Corona en de invloed hiervan op het aanbod van PB

Katholiek Onderwijs Vlaanderen gaf als richtlijn om tot eind januari te kiezen voor digitale vergaderingen en ondersteuning. De PB heeft er bewust voor gekozen om haar dienstverlening/aanbod af te stemmen op wat een school/directeur op dit moment nodig heeft. Zaken die daar niet onder vallen werden voorlopig geschrapt en zullen later opgenomen worden. "Onze kernboodschap is en blijft: we zijn er voor de scholen, spreek ons gerust aan, stel je vragen."

Wat de meerdaagse evenementen betreft werd afgesproken om alle geplande initiatieven tot de krusvakantie te schrappen. Concreet wil dit voor onze regio zeggen dat het colloquium BaO en de zorgtweedaagse dus geannuleerd worden. Of het directiecongres secundair onderwijs, dat door de stuurgroep directies SO georganiseerd wordt, midden maart 2022 zal kunnen doorgaan, zal later bekeken worden.

Starttweedaagse pedagogische begeleiding op 1 september 2021

(Geplande) besparingen bij de pedagogische begeleidingsdienst

De (geplande) besparingen zorgen voor onrust bij de begeleiders en in de organisatie in het algemeen. Voor volgend schooljaar is er alvast het goede nieuws dat er van de huidige ploeg niemand moet vertrekken, de besparingen kunnen volledig opgevangen worden door natuurlijke afvloeiingen. Uiteraard betekent het niet (volledig) vervangen van natuurlijke afvloeiingen dat de ploeg begeleiders kleiner wordt. "Door onze nieuwe organisatiestructuur, met het Vlaanderenbrede werken en werken op basis van expertise als speerpunten, zijn we in staat om 'onze ploeg begeleiders' op een wendbare manier in te zetten en een kwalitatieve dienstverlening te (blijven) garanderen", zo stelde Noëz.

De voorzitter dankte de regiocoördinator voor de samenwerking met het Vicariaat en met dit COBES en uitte zijn waardering voor de manier waarop hij zijn job als regiocoördinator in allesbehalve evidente omstandigheden heeft ingevuld.

Nieuws van het beheer van het Tijdelijke

De vergadering verwelkomde Patrick du Bois, bisschoppelijk afgevaardigde voor het Tijdelijke, die het ontstaan van de nota *'eigenaarschap Katholieke Onderwijsinfrastructuur'* toelichtte en een aantal kernbegrippen uit die nota verduidelijkte:

- Schoolgebouwen blijven in handen van de Kerk (bisdom of congregatie), gezien ze ooit 'opgebouwd' zijn door de gelovigen/de lokale geloofsgemeenschap. De lokale traditie wordt dus gerespecteerd en gecontinueerd.
- Bestemming van schoolgebouwen blijft ten dienste van het katholiek onderwijs. Daardoor wordt een dam opgeworpen tegen onder andere politici die de Kerk minder genegen zijn.
- Schoolbestuurders rust geven en faciliteren:
  - Schoolbestuurders krijgen de gebouwen ter beschikking, de enige taak die zij nog moeten opnemen is het gebouw onderhouden;
  - Het Bisdom als 'helpdesk' waar deskundigheid en expertise ter beschikking is. Op die manier worden de lokale vrijwilligers minder belast (bijvoorbeeld hulp bij het invullen van een bestek).
- Behouden van banden tussen de lokale kerkgemeenschap en de school (bijvoorbeeld het vieren van kerkelijke feestdagen in de plaatselijke kerk).

Doordat Werner Van laer, verantwoordelijke voor het Tijdelijke in Vlaams-Brabant-Mechelen, verontschuldigd was, gaf Patrick du Bois ook toelichting bij enkele van zijn punten:

- De 5% van de erfpachtcijns zal doorgestort blijven worden naar de VPW's (Verenigingen Parochiale Werken). Het is de plaatselijke VPW die bepaalt of ook die 5% teruggestort wordt naar de school of niet.
- Als scholen extra middelen bovenop de erfpachtcijns opzij willen zetten voor infrastructuurwerken – een verhoogde canon dus – dan is de vraag of ze daarvoor 'bestraft' mogen worden door op dat bedrag ook 5% af te laten houden voor de VPW. Dat vormt momenteel het onderwerp van onderhandelingen.
- Het vormen van scholengemeenschappen heeft vaak ook grote financiële implicaties (arme versus rijkere scholen). Daarom wordt soms de vraag geopperd of er een vorm van solidariteit mogelijk is voor scholen binnen de lokale scholengemeenschap. Patrick du Bois gaf aan dat de beslissing over zo'n vorm van solidariteit genomen moet worden door het bestuur van de scholengemeenschap. Het is van belang om bij zo'n beslissing duidelijke afspraken te maken, zodat problemen achteraf vermeden worden.

De voorzitter dankte Patrick du Bois voor de samenwerking en gaf aan dat het een goed principe is om jaarlijks het Tijdelijke op de agenda van deze vergadering te plaatsen. Patrick du Bois dankte op zijn beurt de COBES-leden voor hun inzet voor hun scholen en het katholiek onderwijs in het algemeen.

Terugblik op de jaarvergadering van 14 december 2021 en opvolging

De vergadering formuleerde enkele bedenkingen bij de digitale jaarvergadering van de avond voordien:

- Misschien de interactie van de deelnemers sneller mogelijk maken na elk onderscheiden thema dat aangebracht wordt in plaats van de vragen te laten opsparen tot er tijd voor is.
- Het gedeelte in verband met preventie kwam heel belerend over. Dat had op een andere manier gebracht moeten/kunnen worden.
- Niettegenstaande we via alle mogelijke kanalen 'promotie' gevoerd hebben voor de jaarvergadering, bleef de opkomst beperkt. Dat valt te betreuren, maar we hebben de opkomst zelf niet in de hand. In andere bisdommen zien we gelijkaardige inschrijvingsstatistieken. Vanuit het jaarthema van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, de kracht van verbinding, willen we als COBES zoveel mogelijk de verbinding aangaan, maar die verbinding moet ook van twee kanten komen. Het is een feit dat digitaal werken minder uitnodigt om verbinding te creëren, maar tegelijkertijd moeten we ook dankbaar zijn voor dat middel. Zonder de digitale tools zouden we in een situatie als deze immers helemaal niet kunnen samenkomen.
- De COBES-leden gaven aan dat ze uit de praktijk ervaren dat sommige bestuurders zich niet helemaal bewust zijn van de verantwoordelijkheid die ze dragen. Misschien moeten we als COBES onze verwachtingen bijstellen en 'aanvaarden' dat we een aantal mensen nooit zullen kunnen bereiken. Tegelijkertijd moeten wij onze huidige werking blijven continueren.
- In welke fora ontmoeten we bestuurders die niet in COBES zitten? Misschien moeten we dat in de toekomst diepgaander onderzoeken en die bestuurders actief aanspreken en namens COBES onze appreciatie uitdrukken voor de taken die ze opnemen.
- Bestuurders die op een ander niveau dan COBES bezig zijn met besturen, zijn misschien niet altijd even goed mee met de gehanteerde termen. Misschien moeten we kritischer staan tegenover de termen die we gebruiken en ons verhaal minder technisch en dus toegankelijker maken? Tegelijk is het ook van belang om bestuurders die wel thuis zijn in besturen en alles wat daarbij komt kijken, niet te verliezen. De voorzitter begreep die opmerking, maar argumenteerde dat onze termen ook terugkomen in de nieuwsbrieven van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Jaarvergadering in Leuven in januari 2017, toen we nog meer bestuurders live konden verwelkomen.

De voorzitter vatte samen dat we bij een volgende Open COBES-vergadering volgende principes willen hanteren:

- bij voorkeur live vergaderen;
- nadruk leggen op interactie (delen van vragen, verhalen, ervaringen);
- besturen op dezelfde manier blijven uitnodigen (nieuwsbrieven Katholiek Onderwijs Vlaanderen, regionale nieuwsbrief regio Mechelen-Brussel).

Werking COBES

In het licht van de aankomende COBES-verkiezingen dienden er twee afspraken gemaakt te worden. Het aantal effectieve COBES-leden werd vastgelegd op 16, met mogelijkheid om dat via coöptatie aan te vullen tot maximum 20 leden.

Voor het kiescomité komen twee COBES-leden in aanmerking die zich niet meer verkiesbaar stellen, naast de bisschoppelijk afgevaardigde en de ankerfiguur voor de besturenwerking. Leopold Carmen en Thérèse Finné waren bereid die taak op zich te nemen.

Nieuws uit de Raad van Bestuur Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Traditiegetrouw bracht Willy Penninckx verslag uit over de punten die besproken werden op de laatste vergadering van de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Enkele reacties:

- In het kader van een nota over de dienstverlening werd er opgeroepen om kleine besturen en hun bekommernissen niet te vergeten. Kleine besturen hebben vaak veel vragen en zijn niet altijd even tevreden over de ondersteuning van de netwerkorganisatie. Er is wel begrip voor het dilemma dat op het vlak van 'organisatie' bestaat. Katholiek Onderwijs Vlaanderen heeft schoolbesturen de voorbije jaren aangemoedigd om te fuseren en te professionaliseren, maar zulke operaties kun je als netwerkorganisatie uiteraard niet opleggen. Besturen die ervoor kiezen om dit niet te doen, moeten ook hun verantwoordelijkheid (blijven) opnemen. Een lid vulde daarbij aan dat er in de nota een evenwicht werd gezocht tussen de vragen van kleine en grote schoolbesturen.
- Antwoorden op dossiers waarbij meerdere diensten betrokken zijn, laten soms lang op zich wachten. Het is goed dat men wil aftoetsen en zich indekken, maar tegelijkertijd mag men niet uit het oog verliezen dat bestuurders zonder antwoord(en) niet verder kunnen.
- De PRO-site blijft als onhandig, onoverzichtelijk en onduidelijk ervaren worden. Ervaren bestuurders hebben het geluk te kunnen steunen op contacten die ze door hun jarenlange ervaring hebben opgebouwd, waardoor ze de nodige informatie (alsnog) verkrijgen. Kleine of nieuwe besturen hebben die contacten vaak minder of niet, waardoor het gevoel 'geen antwoorden te krijgen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen' versterkt wordt.
- Het valt te betreuren dat binnen onze organisatie nog altijd geen systeem bestaat om (ontwikkeld) materiaal te borgen. Publicaties uit het verleden blijken in vele gevallen niet meer online te staan. Binnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen is het ook niet altijd even duidelijk wie het materiaal kan aanleveren of wie daarvoor aangesproken moet worden.

De voorzitter sloot de discussie en maakte de bemerking of onze netwerkorganisatie wel op alle vragen een antwoord moet geven. Zeker betreffende materie die thuishoort bij het departement onderwijs, moet de boodschap in de toekomst misschien zijn om die vragen rechtstreeks met het departement op te nemen. Vragen die specifiek (de identiteit van) Katholiek Onderwijs Vlaanderen betreffen, blijven uiteraard daar opgenomen worden (cfr. het kerntakendebat).

Daarnaast blijft het jammer dat de Pro website niet meer dienstverlenend is en niet doet wat er van een website verwacht kan/mag worden.

Aandachtspunten uit de adviesraden

Tot slot kregen de afgevaardigden in de adviesraden de kans nog het een en ander toe te lichten uit de recente vergaderingen. Zo werd er even ingezoemd op het statuut van de beleidsondersteuner en op het voorstel van alternatieve vakantieregeling. Wat dat laatste betreft drongen COBES-leden aan op verder onderzoek naar de voordelen van een andere spreiding van vakanties voor de leerlingen. Het punt wordt ook het best nog eens in het COBES geagendeerd.

JAARVERGADERING COMITÉ BESTUREN 14 DECEMBER 2021

Op 14 december 2021 organiseerde het COBES Mechelen-Brussel een jaarvergadering voor alle bestuurders. Omwille van de coronamaatregelen diende dat digitaal te gebeuren. Er waren veertig deelnemers voor een programma van twee uur over onderwijsactualiteit, welzijnsbeleid, pedagogische begeleiding en de werking van COBES.

Lieven Boeve, directeur-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen, verzorgde het luik onderwijsactualiteit en plaatste vier thema's op de voorgrond. Na zijn uiteenzetting was er een interactief half uur waarbij deelnemers vragen en bedenkingen konden formuleren:

Vierde coronagolf

Lieven Boeve overliep de communicatie die Katholiek Onderwijs Vlaanderen in verschillende extra nieuwsbrieven heeft rondgestuurd rond de kort op elkaar volgende coronamaatregelen die van toepassing werden voor het onderwijs. De netwerkorganisatie probeerde de scholen correct te laten uitvoeren wat de overheid beslist had, maar hield ook rekening met de feedback uit scholen. Die hadden het vaak moeilijk met de toepassing van bepaalde maatregelen. Sommige scholen stelden zich de vraag of ze open konden of moesten blijven in situaties waarbij steeds meer quarantaines en leraren die uitvielen het moeilijk maakten om onderwijs te blijven garanderen. Na de nieuwsbrief van 5 december 2021 over de mondkemperplicht vanaf de leeftijd van zes jaar werd Katholiek Onderwijs Vlaanderen

bestookt met boodschappen van bestuurders die brieven ontvangen hadden van ouders die de legitimiteit van de maatregel aanvochten. Dat cumuleerde op 9 december 2021 toen niet alleen een schoolbestuur uit Leuven, maar ook Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de Vlaamse Regering voor de rechtbank gedaagd werden. De netwerkorganisatie vond dat de mondkemperplicht voor 6- tot 12-jarigen verdedigbaar was als voorzorgsprincipe op voorwaarde dat ze beperkt in de tijd en juridisch in orde was. Die laatste voorwaarde blijkt niet vervuld te zijn. Het zou eigenlijk nooit de verantwoordelijkheid van een schoolbestuur mogen zijn. Daarvoor is een pandemiewet nodig.

De vaccinatiecampagne voor 5- tot 11-jarigen wordt het best zo snel mogelijk opgestart na goedkeuring door het Europees Geneesmiddelenagentschap. Als de omikronvariant immers zo besmettelijk is als wordt voorspeld, dan bestaat het gevaar dat op termijn alle scholen gesloten zouden moeten worden.

De extra week kerstvakantie lijkt een foute beslissing, vond Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Beter was een afkoelingsweek geweest vanaf 6 december of de overheid had, eerder dan een extra week vakantie, een opschortingsweek kunnen invoeren. Nu krijg je een opbod tussen de zorgsector, die kreunt onder de werklust, en de onderwijssector, die een week extra vakantie krijgt.

Tot slot is er de zorg voor directeurs en personeelsteams, waar de netwerkorganisatie voor pleit. Ook voor goede afspraken inzake noodopvang heeft Katholiek Onderwijs Vlaanderen de forcing gevoerd. Het wordt de verantwoordelijkheid van de gemeentebesturen, maar scholen kunnen mee de nood opvangen. Het buitengewoon onderwijs heeft een buitengewone problematiek. De MFC's (Multifunctionele centra) zijn niet voorzien op scholen die dicht zijn. Daarover is er overleg met het Vlaams Welzijnsverbond.

De conceptnota lerarentekort

De aanvankelijke 'non-paper' over 'de herwaardering van de leraar' is op 10 december 2021 omgezet in een conceptnota met een situatieschets en tijdelijke maatregelen tot 1 september 2025 om het tekort aan leraren op te vangen. Lieven Boeve overliep en commentarieerde de maatregelen op korte, middellange en langere termijn die de Vlaamse Regering wil nemen.

Dat zijn wel goede stappen, maar ze hadden volgens Katholiek Onderwijs Vlaanderen meer ambitie mogen hebben. Het is te weinig om tegemoet te komen aan de verzuchtingen van het werkveld. Zo was het beter geweest elk onderwijsambt als een knelpuntambt te beschouwen en zij-instromers een anciënniteit van minstens 20 jaar te laten meenemen. Niet-ingevulde lestijden zouden omgezet moeten kunnen worden in werkingsmiddelen of scholen zouden er bijvoorbeeld paramedici mee moeten kunnen inzetten. Nu loopt de verborgen besparing in de miljoenen. Anderzijds is er 46 miljoen euro uit de provisielijn van 100 miljoen voor de leraar gehaald voor andere dringende noden in het kader van corona. Het is alsof de Vlaamse overheid de ernst van het ongeziene lerarentekort, waarvan de curve

nog steeds stijgt, onvoldoende inziet. De instroom in de lerarenopleidingen is niet verbeterd en er zitten daar weer 12 procent minder studenten met een aso-profiel.

Wat de juridisering van het onderwijs betreft doet de overheid meer aan symptoombestrijding, terwijl ze te veel juridisering zou moeten vermijden. Positief is wel dat de overheid voor de langere termijn voorziet in vijf proeftuinen om een regelluwe omgeving uit te testen. Besturen die kandidaat zijn mogen het laten weten.

Boeve somde tot slot nog op wat Katholiek Onderwijs Vlaanderen zelf aan de overheid had gevraagd zoals leraren affecteren aan een schoolbestuur, de jaaropdracht, een regelluw kader, professionalisering....

Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs

De bevraging die Katholiek Onderwijs Vlaanderen samen met het VCOV (de koepel van de ouderverenigingen van het katholiek onderwijs) heeft uitgevoerd over de tijd die leerlingen buitengewoon onderwijs doorbrengen op de bussen van het georganiseerd leerlingenvervoer heeft de problematiek scherp in de media gezet. Dat sommige kinderen meer dan twee uur per dag en soms ruim vier uur onderweg zijn, is niet te verantwoorden. Het probleem is dat er hier minstens twee à drie beleidsdomeinen bij betrokken zijn. Minister Lydia Peeters, bevoegd voor het openbaar vervoer, heeft al inspanningen gedaan om de ergste problemen aan te pakken, maar er dient nog meer te gebeuren en de ministers bevoegd voor onderwijs en voor welzijn geven momenteel niet thuis.

Vlaamse proeven en kwaliteitsdecreet

Over de centrale gestandaardiseerde toetsen van de Vlaamse overheid is er al informatie verschenen in de pers. Het is niet de bedoeling individuele leerlingen daar op te beoordelen. Onder die voorwaarden kan Katholiek Onderwijs Vlaanderen constructief meewerken.

Het kwaliteitsdecreet voor de pedagogische begeleiding is de zuurste appel om door te bijten, omdat het wordt aangepast aan het programmadecreet dat het koppelt aan besparingen op het contingent van pedagogische begeleiders. Voor het katholiek onderwijs komt dat neer op een verlies van 60 voltijds-equivalenten op twee jaar tijd. Zo valt een derde van het aantal pedagogische begeleiders weg. Katholiek Onderwijs Vlaanderen moet dus prioriteiten stellen en scherpe keuzes maken. Er komt meer overheidssturing, de begeleiding zal meer aanbod-ge-

stuurd worden en er is een grotere verantwoordingsdruk, met boeteclausules.

Lieven Boeve somde tot slot van zijn uiteenzetting nog enkele thema's op waarop hij die avond niet kon ingaan, uit tijdsgebrek, maar ook omdat er voorlopig weinig nieuws over te melden valt. Dat laatste heeft betrekking op de eindtermendiscussie in het basis- en het secundair onderwijs en het inschrijvingsdecreet, waarvoor de procedures nog lopen. Rond het toekomstplan internaten zijn er in elk bisdom infovergaderingen geweest. Het ziet ernaar uit dat er een lineaire financiering komt en dat er een richtnorm van 60 internaten gehanteerd zou worden, waardoor sommige internaten misschien fusies

zullen moeten overwegen. Wat het leersteundecreet (opvolger van het M-decreet) betreft bereiden we ons als netwerk voor op verdere stappen. De discussie over de eventuele nieuwe vakantieregeling, met een inkorting van de zomervakantie, heeft voor gemengde reacties gezorgd in de adviesraden en directiecomités. De kwestie wordt niet onmiddellijk als een prioriteit gezien, maar ze verdient verder onderzoek naar de voordelen voor de leerlingen. Het is voor sommige directeurs en bestuurders pas aanvaardbaar als de overheid ook zorgt dat de nieuwe regelgeving op tijd op de scholen toekomt, zodat de directeurs tijdig vakantie kunnen nemen.

Enkele reacties uit de vragenronde:

- *Hoe rijmt de overheid de besparing bij de pedagogische begeleiding met de eigen vaststellingen en het beleid dat slecht scorende scholen verplicht begeleid moeten worden? Lopen we niet het risico te evolueren naar een crisisinterventieteam?* Dat risico is inderdaad heel groot. Aan de visietekst hebben we niet voor niets het werken aan het pedagogisch project toegevoegd. Voor het werken aan de kwaliteit en de prioriteiten van de overheid delen we dezelfde visie. Het is niet duidelijk hoe de overheid zal omgaan met de bijstand die ze verwacht voor scholen die slecht scoren op de centrale toetsen. Er is ook sprake van rolverving met een inspectie die een meer coachende rol krijgt en pedagogische begeleiding die meer aan crisismanagement moet doen. Welke instrumenten hebben we zelf in handen om er iets aan te doen? We krijgen bijkomende, maar gekleurde middelen voor leerzorg; effectieve didactiek en datageletterdheid, maar die gelden maar voor de duur van de legislatuur. Het is onze zorg om de huidige werking Vlaanderenbreed te continueren. Het nascholingsaanbod afstemmen op het begeleidingsaanbod kan wat winst opleveren.
- *Graag wat meer uitleg over de proeftuinen om het lerarentekort op te vangen.* In een aantal regio's wil de overheid met proeftuinen nagaan of de schoolloopbaan de vlakke loopbaan van de leraar kan doorbreken zodat ziekteverzuim en uitval tegengegaan kunnen worden. Er worden tien proeftuinen gepland met een mix tussen netten, stedelijke en plattelandsscholen, zowel basis- als secundair onderwijs. Er wordt vooral gezocht naar schoolbesturen met een sterk beleidsvoerend vermogen uitgedrukt in organisatiestructuren. Het zou goed zijn mocht er ook in Brussel een proeftuin komen.

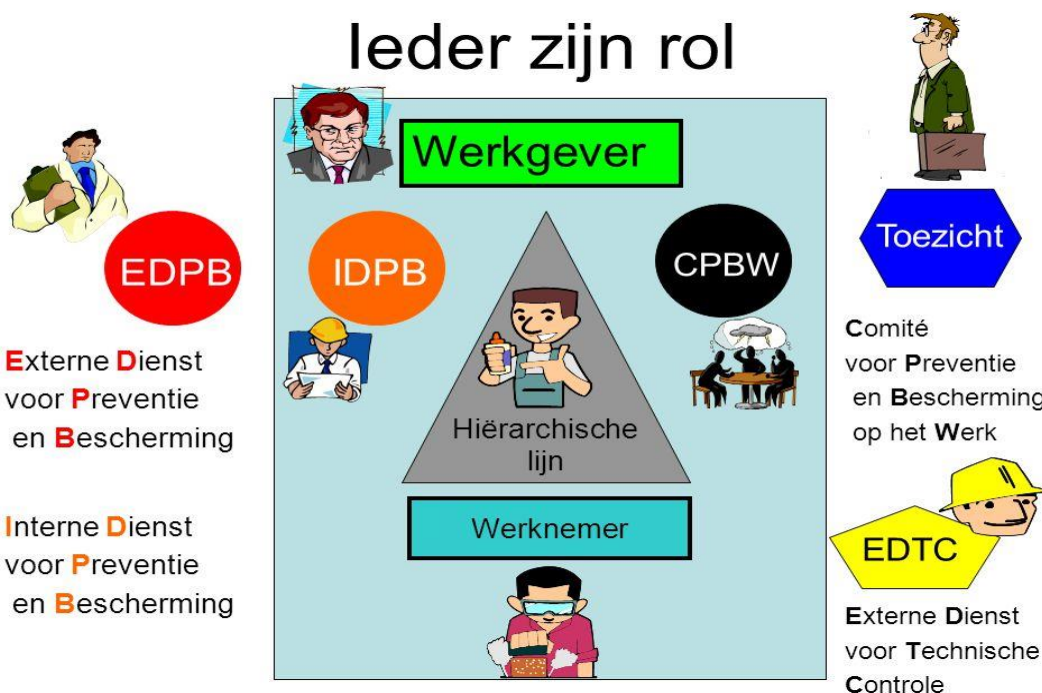
- *De verhouding tussen het katholiek onderwijs en de Vlaamse overheid is een bekommernis. Stellen we ons soms niet te hard op? Katholiek Onderwijs Vlaanderen kiest zijn dossiers met zorg uit. Voor de eindtermen is de vrijheid van onderwijs in het*

geding, vandaar de stevige reactie. Voor de centrale toetsen en nog tal van andere dossiers stelt de netwerkorganisatie zich zeer coöperatief op, maar dat vertellen de media niet. Die zijn vooral geïnteresseerd als de relatie met de overheid niet goed loopt. Soms worden we door de reacties van ons publiek verplicht in de media te komen. Daar is de minister niet altijd gelukkig mee. Onze interne nieuwsbrieven vinden blijkbaar ook snel de weg naar de krant...

- *Dank voor de ondersteuning rond corona. Voor de CO2-meters volstaat het geld van de overheid niet, maar de verplichting meters te installeren veroorzaakt ook verwachtingen bij ouders.* Over de CO2-meters zal Katholiek Onderwijs Vlaanderen op het corona-overleg vragen of de scholen de middelen voor zelftests ook mogen inzetten en of ze de facturen van vroeger aangekochte CO2-meters ook mogen inbrengen.
- *De kleine internaten blijven bezorg over het behoud van het familiale karakter.* Voor de internaten is lineaire financiering voor ons netwerk in principe beter dan sokkelfinanciering. Daar moeten we ons dan ook op organiseren door meer samen te werken. Het tijds kader is intussen bekend: de minister wil het decreet nog in juni goedgekeurd zien en het volgende schooljaar zou dan een overgangsjaar worden.
- *Wat het behoud van de titel van verpleegkundige HBO5 betreft zou geruststellend nieuws zeer welkom zijn voor het personeel.* Er is daarover nog overleg in de Vlaamse Hogeschoolraad. We houden in elk geval vast aan de titel van verpleegkundige.
- *Wat is de toekomst voor ondersteuners in de Ondersteuningsnetwerken?* Het decreet Leerzorg zal wellicht pas ingevoerd worden vanaf 1 september 2023. In de overgangssituatie zal men moeten proberen de huidige ondersteuners aan boord te houden via Tijdelijk Andere Opdrachten (TAO). Intussen dreigen er goede krachten en expertise te verdwijnen doordat ze andere kansen grijpen. Dat is heel jammer, maar het zou ook niet ernstig zijn nu op zo'n korte tijd heel snel een onvolmaakt decreet goed te keuren.
- *Komen er regio-specifieke maatregelen inzake het lerarentekort in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?* In de maatregelen die voorgesteld worden staat niets specifiek over Brussel, waar de nood het hoogst is. Ook de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) heeft geen engagement uitgesproken om zich daar structureel in te profileren. Minister Sven Gatz heeft wel inspanningen geleverd via personeel van het Onderwijscentrum Brussel. Omwille van het feit dat minister Gatz zich met de problematiek bemoeit acht minister Weyts zich min of meer ontheven van die opdracht.

Ieder zijn rol

Na een korte pauze lichtte **Franky Wauters**, verantwoordelijke voor welzijn en preventie in Katholiek Onderwijs Vlaanderen, toe welke verplichtingen de welzijnswet van 4 augustus 1996, die intussen 25 jaar bestaat, aan alle werkgevers oplegt. Die wet betekende een revolutie op het vlak van preventie. Aan werkgevers, waartoe ook schoolbesturen behoren, werd gevraagd om bepaalde doelstellingen te

bereiken. Het preventiebeleid werd uitgebreid naar nieuwe domeinen zoals de psychosociale risico's. De preventiestructuren werden hervormd, waarbij aan risicobeheersing moest worden gedaan op multidisciplinaire wijze. Voorts volgde de wetgeving tal van evoluties in de arbeidswereld ten gevolge van Europese richtlijnen en op basis van noden van welzijnswerkers, de impact van vervrouwelijking en diversiteit in de welzijnssector. Van elk schoolbestuur wordt een dynamisch responsief welzijnsbeleid verwacht, met grote betrokkenheid van alle actoren, ook ouders en leerlingen. Iedereen speelt daarbij zijn rol.

In de cao XII heeft de politiek zich geëngageerd door het mandaat van preventieadviseur te erkennen. Er zijn nog geen extra middelen aan gekoppeld, maar er is daarover nog overleg met de minister. Binnen elk bisdom functioneert er een Stuurgroep preventieadviseurs. De stuurgroep in Mechelen-Brussel heeft sinds dit schooljaar een nieuwe voorzitter in de persoon van **Chris Vandenbempt**, die zich kort even voorstelde (zie ook vorig nummer van VONDeling). Hij noemt zich liever een trekker van een netwerk en dat wil hij samen met Kristel Vanorbeek verder opbouwen. Het is de bedoeling elkaar te ondersteunen en kennis en ervaring uit te wisselen. Chris verwees naar twee terugkomdagen voor preventieadviseurs die de stuurgroep plant in het kalenderjaar 2022 over het brandinterventieplan (op 29 maart 2022) en over arbeidsongevallen (in het najaar). Franky sloot af met te wijzen op de professionaliseringsinitiatieven die terug te vinden zijn via <https://pro.katholiekonderwijs.vlaanderen>.

Alain Noëz, regiocoördinator van de pedagogische begeleiding regio Mechelen-Brussel (*foto links*), legde vervolgens uit hoe de PB tewerk gaat in coronatijden. De meeste contacten verlopen online, maar dat moet de scholen niet tegenhouden om hun vragen te blijven stellen. Ondanks de aangekondigde besparingen probeert de PB haar dienstverlening zo optimaal mogelijk te verzorgen. Voor de voorbereiding van de nieuwe leersteuncentra deed Noëz een oproep tot de schoolbesturen om mee na te denken in denktanks die in het voorjaar van 2022 van start zullen gaan. Het aantal leersteuncentra ligt voor het katholiek onderwijs vast op 15 voor heel Vlaanderen en Brussel, maar voor de concrete organisatie ervan (een zelfstandig statuut of onderdeel van een bestaande school) en over de vraag via hoeveel sporen de toeleiding dient te gebeuren, is er ruimte om de zaken zelf uit te werken.

Tot slot gaf **Willy Penninckx**, als lid van het Comité Besturen, mee dat we het einde naderen van de termijn van vier jaar en dat er in de loop van het voorjaar verkiezingen gehouden worden voor de nieuwe samenstelling van de COBES'sen in elk bisdom. Alle besturen krijgen de gelegenheid om kandidaten voor te dragen. Het COBES telt 16 tot 20 leden, vergadert maandelijks, live of digitaal, en zorgt voor overleg tussen schoolbesturen over de meest uiteenlopende onderwijsthema's. Het geeft, al dan niet op vraag, advies aan Katholiek Onderwijs Vlaanderen en bespreekt informatie van de netwerkorganisatie over actuele problemen. COBES-leden zorgen ook voor de vertegenwoordiging van besturen in de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en in adviesraden. De COBES'sen willen ook verbondenheid binnen het katholiek onderwijs creëren. Er komt de volgende weken meer informatie over de verkiezingen, maar het is nuttig dat schoolbesturen en scholengemeenschappen het punt nu al op de agenda plaatsen.

Als afsluiting drukte Jürgen Mettepenningen als bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs zijn dank en waardering uit voor het engagement van de bestuurders in hun scholen in tijden van onrust en verandering. Hij wenste alle deelnemers en zalig kerstfeest en een fijne vakantie.

INFORMATIEAVOND INTERNATEN 23 NOVEMBER 2021

In het vooruitzicht van een nieuw decreet op de internaten organiseerde de Dienst Internaten van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, in samenwerking met de respectieve vicariaten onderwijs, informatie-avonden per bisdom. Voor de regio's Mechelen-Brussel en Antwerpen werd een gezamenlijke vergadering gepland op 23 november 2021. De bijeenkomst zou normaal gezien live plaatsvinden in het Dioceesaan Pastoraal Centrum te Mechelen, maar het opnieuw sterk oprukkende coronavirus deed de organisatoren wijselijk beslissen om de sessie digitaal te laten plaatsvinden.

Informatief deel

Ondanks die late omschakeling van live naar digitaal haakten geen deelnemers af, integendeel. Een vijftigtal beheerders en bestuurders van internaten volgden via hun scherm de toelichting die Anja Dingenen, coördinator Internaten, gaf over de conceptnota 'Onderwijsinternaten, een plaats binnen de samenleving' van 13 november 2020. Het doel van de avond was de deelnemers te doen nadenken over de eigen prioriteiten van de internaten, hen te informeren over de stand van zaken van de nieuwe regelgeving, uitwisseling mogelijk te maken over de impact van enkele principes en aanzetten te geven tot reflectie in de eigen context.

Bij de eigen prioriteiten hoort de profilering van de onderwijsinternaten als eerstelijnspartner in opvoeding. Ze verdienen dan ook meer aandacht in bestuursvergaderingen. Een tweede prioriteit is 'het pad van een kwaliteitsvolle werking bewandelen' via interne kwaliteitsontwikkeling, een betere samenwerking met partners en ondersteuning van de overheid. Het memorandum dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen in 2019 aan de nieuwe Vlaamse regering bezorgde pleitte voor de erkenning van de onderwijsinternaten als volwaardige instellingen met een maatschappelijk belang, waardering van de leidinggevende (van beheerder naar directeur), meer omkadering, alle opvoeders in een gesubsidieerd statuut en voldoende werkingsmiddelen om kwaliteitsvol te kunnen werken.

In de beleidsnota van minister Weyts van 8 november 2019 bleek zijn bereidheid om de te beperkte financiering van de internaten te bekijken en de bestaande verschillen tussen de internaten weg te werken. Tegelijkertijd zou hij met zijn collega van Welzijn de rol in het onderwijslandschap bespreken van de internaten Medisch Pedagogisch Instituut van het Gemeenschapsonderwijs (MPIGO) en de internaten met permanente openstelling (IPO), gelet op het feit dat die internaten van onderwijs meer

en meer geplaatste jongeren opvangen. Dat soort internaten zou wellicht naar Welzijn overgeheveld worden, volgens een tweede conceptnota Onderwijs-Welzijn van 7 september 2021. Die zoemt in op kinderen met bijzondere noden die vanuit een verontrustende thuissituatie in een internaat verblijven.

De belangrijkste uitgangspunten en principes van de conceptnota 'Onderwijsinternaten' zijn:

- Het referentiekader voor internaatskwaliteit (RiK) als vertrekpunt.
- Gelijke behandeling van gelijke situaties (internaten en internen).
- Autonomie van de internaten (zelfstandige organisaties die een eigen beleid kunnen voeren).

De nieuwe regelgeving zou betrekking hebben op erkenningsvoorwaarden, rechten van ouders en internen, financierings- en subsidiëringsvoorwaarden, toekenning en aanwending van omkadering, personeelsmaterie (bepalingen rond de directeur), werkingsmiddelen, kwaliteit en toezicht.

Internen uit het internaat van Regina Caeli Dilbeek op 30 mei 2017

Wat de financierings- en subsidiëringsvoorwaarden betreft gaat de overheid uit van een zekere schaal-grootte om kwaliteitsvol te werken. De norm zou niet op het aantal internen liggen, maar wel op het volume personeel waarmee de werking georganiseerd kan worden. Die norm zou van toepassing zijn op het gehele onderwijsinternaat, dat vrij is om met verschillende vestigingsplaatsen te werken. De omkadering zou lineair toegekend worden via omkaderingsrekenenheden (ORE) per intern. Daarbij zou er onderscheid gemaakt worden tussen bepaalde doelgroepen ('rugzakkinderen' zouden een hogere coëfficiënt genereren). Het bestuur zou een grotere autonomie krijgen in de aanwending en bijvoorbeeld ook andere profielen dan studiemeester-opvoeder kunnen aanwerven. De aanstelling van een leidinggevende zit vevat in het pakket ORE.

De bedoeling zou zijn om via fusies tot meer organiseerbare gehelen te komen. Elk internaat zou dan kunnen beschikken overeen volwaardige directeur, die een eigen beleid kan ontwikkelen en qua loon-schaal beter gewaardeerd zou worden. Wat de werkingsmiddelen betreft zijn er nog veel onbeantwoorde vragen

De huidige context Vlaanderenbreed leert ons dat er drie categorieën van internaten zijn:

- Een bestuur met verschillende internaten, met een zelfde pedagogisch project, samenwerkend met één of meer scholen (28 internaten);
- Een bestuur met verschillende internaten die elk samenwerken met één of meer scholen, vanuit een verschillend pedagogisch project (29 internaten);
- Een bestuur met één internaatsdirectie dat samenwerkt met één of meer scholen (46 internaten, waarvan 18 kleinere).

De conclusie was dat er nog wat concretisering nodig is via een (ontwerp)decreet. De norm voor het volume omkadering is nog onbekend maar via informele gesprekken zou het bijvoorbeeld kunnen gaan om 1 directeur en 4 opvoeders, waarbij 1 opvoeder per 15 internaten. Zoals gezegd zijn de werkmiddelen niet bekend en is het onduidelijk wie internaatsdirectie kan worden. Er zijn zeker overgangsmaatregelen voor het personeel nodig.

“Hoe kunnen we ons nu al voorbereiden?” vroeg Anja Dingenen. Het is nodig een visie op lange termijn te ontwikkelen. Hoe profileren we het internaat in de regio en hoe nemen we kleine vestigingen daarin mee? Hoe ziet de inbedding eruit in de school/de scholengemeenschap/de regio? Is er samenwerking mogelijk met de school of de scholen? Voorts dienen we na te denken over de inzet van de beschikbare middelen op een efficiënte en kwaliteitsvolle manier. Dat heeft betrekking op de opdracht van de leidinggevende (directeur) die een beleid op een kwalitatieve manier kan uitbouwen en de positionering van de schooldirectie en internaatsdirectie. Hoe vullen we desgevallend gedeeld leiderschap in en hoe zetten we ons personeel zo optimaal mogelijk in?

Groepsgesprekken

De infoavond bood in het tweede deel de kans tot groepsgesprekken, apart per bisdom en ingedeeld in enkele break-outrooms per subregio. Nadien zou dat soort gesprekken voortgezet moeten kunnen worden in de lokale context en op de respectieve bestuursvergaderingen. Er zouden zeker nog infomomenten volgen zodra er over het geplande decreet meer nieuws is. De internaten kunnen daarbij ondersteund of begeleid worden door de begeleiders in

elk bisdom die de begeleiding op zich nemen van Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting. Voor het aartsbisdom zijn dat Fons Nuyens (Vlaams-Brabant en regio Mechelen) en Stijn Van Eynde (Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Ook de ankerfiguur voor besturenwerking, Guido François, kan ondersteunend optreden. Die ondersteuners namen na de pauze elk een break-outroom op zich als moderator en verslaggever. De vertegenwoordigers van de internaten van het bisdom Antwerpen hadden eigen werkgroepen en begeleiders-moderatoren.

De deelnemers uit het aartsbisdom Mechelen-Brussel vertegenwoordigden deze internaten:

- Pedarooienberg Duffel (vzw KITOS) – groep 1
- Internaat Berthoutinstituut-Klein Seminarie Mechelen 1 en 2 (vzw KOMO) – groep 1
- Vrij internaat KOV (vzw Katholiek Onderwijs Vilvoorde) – groep 1

- Montfortinternaat Rotselaar (vzw KODiD) – deel groep 1, deel groep 2
- Internaat Lemmensinstituut Leuven (vzw Lemmensinstituut) – groep 2
- Internaat Heilig-Hart Heverlee (Comité voor Onderwijs Annuntiaten Heverlee) – groep 2
- Internaat Regina Caeli Dilbeek (vzw Crescendo Samen Groeien) – groep 3
- Internaat Zusters van Don Bosco Groot-Bijgaarden (Don Bosco Onderwijscentrum (Zusters van Don Bosco)) – groep 3
- Don Bosco internaat Sint-Pieters-Woluwe (DBOC) – groep 3

Het internaat Kolifant te Landen was niet vertegenwoordigd, maar nam deel aan de info-avond in Hasselt. Het bestuur, de vzw KOL (Katholiek Onderwijs Landen) heeft recent beslist het internaat, met 30 à 35 internen, te sluiten.

In elk van de deelgroepen (1, 2 en 3) stelden de beheerders en bestuurders zich aan elkaar voor en vertelden ze wat de specifieke sterktes zijn van hun internaat. Ze kregen vier vragen voorgeschoteld:

1. Welke kansen zie je in de conceptnota's?

Die kansen waren moeilijk in te schatten met de huidige informatie, maar er zou meer zekerheid komen over de subsidiëring van personeel. Er komt een basisomkadering en er dient niet meer met contractuelen gewerkt te worden. ORE kunnen vrij ingezet worden, wat de mogelijkheid geeft te kiezen voor verschillende profielen, afhankelijk van welke expertise het internaat in huis wil halen. Er zijn meer kansen om het beleidsvoerend vermogen en de kwaliteit te verhogen. De directeur kan worden vrijgesteld van zuiver opvoedkundige taken en zich richten op het operationele.

2. Welke bezorgdheden heb je?

Er zijn nog veel onduidelijkheden. Internaten met minder dan 55 of 60 internen maken zich zorgen of ze zich in stand zullen kunnen houden. Is een lineaire financiering wel de beste formule? Wordt het geen vestzak-broekzakoperatie, waarbij de extra personeelsomkadering ten koste gaat van de werkmiddelen, die ook broodnodig zijn? Zal de directeur wel helemaal vrijgesteld worden van andere taken? Er zullen zeker overgangsmaatregelen genomen moeten worden om contractuele opvoeders te laten overgaan naar een gesubsidieerd ambt. Wat met lopende investeringen en leningen? Zullen internaten met een bepaald profiel (topsportleerlingen, muziek) nog de kans krijgen zich aldus te pro-

fileren? Hoe zal er concreet gerekend worden met de ORE's? We kunnen momenteel nog geen meerjarenbegrotingen opstellen. De conceptnota getuigt van weinig voeling met de werking van internaten. De zorg voor het kind zal misschien niet centraal staan. Er is ook weinig aandacht voor professionalisering en ondersteuning. Er is onrust bij opvoeders die al langer in dienst zijn.

3. Wat neem je mee naar je eigen bestuur?

De deelnemers dachten dat er in bestuursvergaderingen voortaan meer aandacht zou zijn voor het internaat. Besturen zijn vragende partij voor een tijdspad om een passende begroting op te stellen. Welke investeringen zullen nodig zijn om de norm te halen? Hopelijk kunnen ORE's opgespaard worden voor noden in een volgend jaar.

Positief was dat besturen die een internaat hebben dat groot genoeg is, bereid zijn de samenwerking te onderzoeken met kleinere internaten.

4. Wat kan Katholiek Onderwijs Vlaanderen meenemen in de verdere uitrol van de conceptnota's?

Kleinere internaten hopen dat de netwerkorganisatie pleitbezorger blijft voor de kleinschaligheid omwille van het behoud van de familiale sfeer. Ze zou ook druk moeten oefenen tot er snel duidelijkheid is over de omkadering en financiering. Kan er met enkele scholen samen geïnvesteerd worden als capaciteitsuitbreiding zich opdringt? Zijn de criteria voor de omkadering nog bespreekbaar en moeten we daar sowieso mee akkoord gaan? Waarom wordt de wedde van internaatsdirecteur afgestemd op die van directeur basisonderwijs en niet secundair onderwijs? Er is nood aan instrumenten om ook opvoeders te betrekken bij het proces. Deelnemers hopen ook op een positievere benadering van de kansen tot versterkte samenwerking tussen onderwijsinternaat en welzijn. Katholiek Onderwijs Vlaanderen zou ook de eigenheid van het kader moeten bewaken (tegenover een kader dat dreigt opgelegd te worden), evenals een goed statuut en een correcte overgangsregeling. Voorts dient de koepel professionaliseringsinitiatieven te nemen en ruimte te blijven scheppen voor betrokkenheid van en dialoog met beheerders. We dienen te vertrekken vanuit vertrouwen in de kwaliteit van ons eigen project.

Op het einde van de avond brachten de moderatoren in een plenum - alleen voor Mechelen-Brussel - kort verslag uit in aanwezigheid van Anja Dingenen. Die deelde de bezorgdheid over het familiale karakter van sommige internaten en stelde dat het niet de bedoeling was dat er internaten zouden verdwijnen, wel dat ze eventueel met andere internaten verbonden kunnen worden, via fusie. Ze riep op om de informatie-uitwisseling te laten bezinken en bood ondersteuning aan bij het verdere overleg tussen internaten.

NETWERKGROEP OVERHEIDSOPDRACHTEN

Op 19 november 2021 organiseerde vzw DOKO opnieuw een vergadering voor de netwerkgroep Overheidsopdrachten. Dat is geen permanente werkgroep meer; iedereen die wil aansluiten kan deelnemen op één van de twee momenten die DOKO om de zes maanden plant. Het is een goede gelegenheid om op de hoogte te blijven van de recente ontwikkelingen inzake overheidsopdrachten

en meer specifiek de raamovereenkomsten die DOKO beheert en ontwikkelt ten behoeve van de katholieke scholen over heel Vlaanderen en Brussel. Een beknopt overzicht:

Handboeken basisonderwijs

De vergadering ging uitgebreid in op de perikelen rond de dramatische leveringsproblemen van Cloudwise, de firma die het raamcontract handboeken basisonderwijs van Standaard Boekhandel heeft overgenomen en er maar niet in slaagt de boeken tijdig en correct gesorteerd in de scholen te krijgen. Cloudwise wijst met een beschuldigende vinger naar hun onderaannemer, een distributiebedrijf dat sterk in gebreke blijft, maar had wellicht toch wat meer inspanningen mogen doen.

De eerste zorg voor DOKO is de boeken bij de scholen te krijgen, de tweede zorg is de financiële afwikkeling, inclusief een passende schadevergoeding voor de scholen. Wat dat laatste betreft gaat DOKO voor een globale regeling/dading om te vermijden dat er ellenlange discussies en/of gerechtelijke procedures zijn tussen Cloudwise en elke school afzonderlijk die misschien op niets uitdraaien voor de scholen. DOKO mikt op billijke verdragingsboetes en de terugbetaling van de fotokopiekosten die scholen hebben moeten maken om voort te kunnen. Het gaat vooral over enkele principes. De school kiest

of ze het voorstel van Cloudwise al dan niet aanvaardt. Het doel was om de zaak af te sluiten. DOKO communiceert daarover verder via de Nieuwsbrief van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Het raadt aan om niet te betalen als de school haar boeken niet gekregen heeft; als dat wel zo is, dan houdt de school het best 10% van de factuur in.

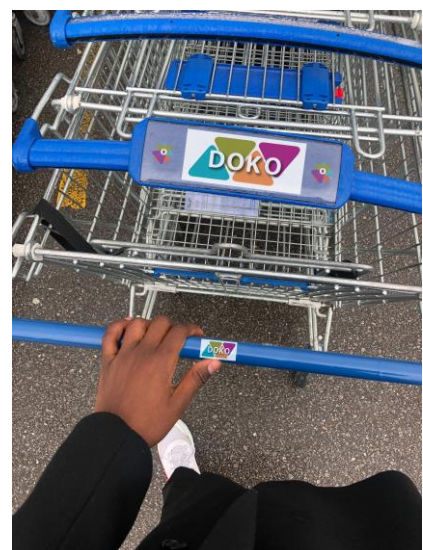
Intussen moet DOKO al vooruit kijken naar het volgende schooljaar. Daarvoor is er nog geen oplossing, alternatieven liggen niet voor het rapen. Het vergt een grondig onderzoek. Het is praktisch niet haalbaar en nooit tegen dezelfde financiële voorwaarden. Welke markt zou dan bespeeld moeten worden: fijndistributie of iets anders? Daarom zet DOKO misschien beter in op de opvolging van het verbetertraject dat Cloudwise loopt met de bedoeling om binnen 1 of 2 jaar de markt opnieuw te bevragen. Dat lijkt contra-intuïtief, maar het is ook enkel mogelijk mits Cloudwise een structureel verbetertraject naleeft en zwaar inzet op het herstellen van het geschonden vertrouwen. Nu het raamcontract stopzetten betekent ook het kwijtspelen van de kortingen.

Reacties:

- Er zijn andere firma's geïnteresseerd, alleen kunnen die niet op de schaal van heel Vlaanderen opereren, ze kunnen de eisen van het contract niet aan. Sommige besturen willen zelf de markt opgaan.
- Hoe kunnen we nog optimisme tonen als Cloudwise de voorwaarden van het contract negeert? Waarom treedt DOKO niet harder op? Scholen staan met de rug tegen de muur.
- Het is nu al te laat om opnieuw de markt op te gaan voor het volgende schooljaar.
- Scholen hoeven geen aangetekende zendingen te betalen. DOKO heeft dat werk al voor hen gedaan.
- Het kost de scholen veel energie, maar ook voor DOKO is het een verlieslatende aangelegenheid.
- Een nieuw voorstel van raamcontract kan DOKO het best eerst voorleggen aan de netwerkgroepen via een webinar.
- Zijn er gesprekken geweest met uitgeverijen? Jawel, maar die zijn niet uitgerust voor zo'n Vlaanderenbrede distributie.
- Hoe zou Cloudwise het anders aanpakken volgend schooljaar? Het zou vooreerst een partner zoeken die de distributie wel aankan en daar goede opleidingen aanbieden bij de start van de bestellingen. Er zou een transparanter leveringssysteem komen.
- Wat de timing betreft: een en ander moet duidelijk zijn tegen de kerstvakantie en tegen februari-maart 2022 moet er een oplossing zijn. Uitgeverijen zouden de handen in elkaar moeten slaan en zouden dan bijvoorbeeld bulkleveringen kunnen verzorgen in plaats van fijndistributie.
- Formele betwistingen hoeven niet aangetekend ingediend te worden, als er maar een schriftelijk spoor is.
- Wordt dit gedekt door de nieuwe polis rechtsbijstand? Dat moet onderzocht worden.

Registratie inkopers

DOKO heeft alle schoolbesturen en scholen gevraagd via het account hun inkopers te registreren. Katholiek Onderwijs Vlaanderen kan die personen dan de rol van strategisch of operationeel inkoper toekennen. Elke rol dient geregistreerd te worden in 'mijn.katholiekonderwijs.vlaanderen'. Omdat vele scholen dat nog niet gedaan hebben, heeft DOKO aan de ICT-dienst gevraagd om alle voorzitters en directeurs automatisch 'strategisch inkoper' te maken. Op de vraag of het juridisch wel correct was dat directeurs mandaten kunnen tekenen vanuit de DOKO-software zonder dat het bestuur hen hiervoor heeft aangesteld, antwoordde DOKO dat het ervan uitgaat dat diegene die een mandaat tekent daarvoor effectief door zijn bestuur gemandateerd werd.

Groepsaankopen

Groepsaankopen/samenwerkingsverbanden zijn mogelijk voor zover ze overeenkomen met de wet overheidsopdrachten. Er is geen commerciële partner die uit naam van Katholiek Onderwijs Vlaanderen optreedt, hoewel sommigen dat recent wel beweerden. DOKO is steeds bereid te helpen om een geplande groepsaankoop eventueel uit te breiden naar alle leden van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Nieuwe energieleveranciers

Voor elektriciteit zijn de nieuwe leveranciers DATS24/Eoly voor 2022-2023 en Engie/Electrabel voor 2024-2025. Dat komt door de gespreide aankoopstrategie die DOKO hanteert en die door de snel stijgende energieprijzen erger heeft voorkomen. Door goed op tijd delen energie aan te kopen heeft DOKO de prijsverhoging kunnen temperen.

Voor aardgas blijft EdF/Luminus leverancier voor de periode 2022-2023 en komt Eneco erbij als leverancier voor 2024-2025.

De deelnemers vroegen om de BTW-nummers mee op de fiches te zetten om de administratieve afhandeling te bevorderen.

Nieuwe raamovereenkomsten

Er is een nieuwe raamovereenkomst voor de aankoop van refurbished computers en randapparatuur en voor recyclage/refurbishen voor onderwijsinstellingen. Meer info op <https://www.doko.be/fiche-refurbished>. Het gaat over een minicompentie zuiver op de prijs.

Ook voor Catering is er een nieuwe raamovereenkomst voor zes jaar. Die is geografisch opgedeeld met vier percelen per provincie en binnen elke provincie volgens de focus prijs en duurzaamheid. Meer info op <https://www.doko.be/fiche-catering>.

Bijkomende verzekeringen

Er zijn open raamovereenkomsten gepland rond autoverzekering, reisverzekering en cyberverzekering. De inschrijvingen daarvoor zijn sedert eind november 2021 gestart. Ze worden aangekondigd via de nieuwsbrief en de website.

Toekomstige raamovereenkomsten

- RO **BYOD**: dat is de raamovereenkomst By Your Own Device, waarbij leerlingen zelf kunnen kopen of huren. Er zijn drie percelen: laptops A-merken, Chromebooks A-merken en Tablets iOS. Er

is vier jaar garantie en voor de aankoop het eerste jaar een cascadesysteem en vanaf het tweede jaar een minicompetitie.

- **RO Kantormateriaal:** daarvoor was de opening op 9 november 2021. Gehoopt wordt te kunnen starten op 1 januari 2022.
- **RO Knutselmateriaal:** een aparte overeenkomst met andere gespecialiseerde leveranciers. De marktverkenning loopt.
- De raamovereenkomst voor de levering van **huisbrandolie** zal vernieuwd worden tegen 30 april 2022 en de raamovereenkomst **brandbestrijdingsmiddelen** tegen eind 2022.

Nieuwe drempelwaarden

Vanaf 1 januari 2022 zijn er nieuwe drempelwaarden van toepassing en een verplichte Europese aanbesteding. Voor klassieke sectoren komen de drempelwaarden voor werken op 5.382.000 euro exclusief BTW, voor leveringen en diensten voor een centrale overheid op 140.000 euro excl. BTW en voor leveringen en diensten voor een decentrale overheid op 215.000 euro excl. BTW.

Bij de rondvraag vroeg een deelnemer of de school opnieuw kan beschikken over gratis zelftesten. Dat kan helaas niet.

De **volgende vergaderingen** van de netwerkgroepen zijn op 15 maart 2022 om 9.30u en op vrijdag 18 maart 2022 om 9.30u. Ze vinden online plaats en wie wil deelnemen kan een van beide data kiezen.

Inschrijven kan via <https://www.doko.be/content/vormingen-en-netwerkgroepen>.

STUURGROEP PREVENTIEADVISEURS ORGANISEERT OPNIEUW TERUGKOMDAG

Op **dinsdag 29 maart 2022** organiseert de diocesane stuurgroep preventieadviseurs een terugkomdag voor **preventieadviseurs** van alle niveaus over het **brandinterventiedossier**.

Het betreft de terugkomdag die de stuurgroep gepland had op 31 maart 2020, maar die uitgesteld moest worden omwille van corona. Twee jaar later hoopt de stuurgroep die opnieuw live te kunnen programmeren.

De locatie blijft het **Don Bosco Onderwijscentrum (DBOC)**, in de Don Boscolaan in Oud-Heverlee. Het gaat over een hele dag, van 9u (onthaal vanaf 8.30u) tot 15u, met een broodjeslunch van 12u tot 13u.

Preventieadviseurs ontvangen nog een uitnodiging met een gedetailleerd programma. Naast de nodige toelichting zal er ruimte zijn voor intervisie en praktijkoefeningen in kleine groepen. Noteer alvast de datum en de plaats.

Congres Warm water V op 22 februari 2022

Graag bevelen we u ook het vijfde Congres Warm water aan voor preventieadviseurs van alle niveaus. Dat vindt plaats op twee locaties naar keuze: op 8 februari 2022 in d' Abdij te Brugge en op dinsdag 22 februari 2022 in het Diocesaan Pastoraal Centrum te Mechelen, Frederik De Merodestraat 18, 2800 Mechelen, telkens van 9u tot 16u.

Het centrale thema van het congres Warm Water V en van de workshops is: **Welzijnsdomeinen & conformiteit met welzijnswetgeving**.

Je kunt workshops kiezen rond de onderwerpen:

- Medicatie en EHBO
- Nieuw KB gezondheidstoezicht
- Psychosociale aspecten: implementeren preventiemaatregelen na risicoanalyse
- Ergonomie: kantoor, thuiswerk, digisprong
- Lawaai
- Organisatorische structuren: actoren betrokken bij welzijn op het werk
- Preventiebeleid: hoe een preventiebeleid ontwikkelen?
- Intern noodplan: AMOK
- Werken met derden: werkvergunning, onthaal ...
- Werken op hoogte: risicoanalyse ...
- Werkpostfiche: taakanalyse van werkposten
- Van RIK naar TIK: BVH voor internaten
- Elektrische risico's: nieuw AREI en toepassing op Scholen

Inschrijven kan via deze link: <https://nascholing.be/2021-2022/index.aspx?modID=4048587> . De bijdrage is 140 euro (lunch inbegrepen).

VAN KABAS TOT RUGZAK. 200 JAAR NEDERLANDSTALIG ONDERWIJS IN BRUSSEL

Onder bovenstaande titel heeft het Archief en Museum voor het Vlaams leven te Brussel (AMVB) een interactieve tentoonstelling geopend op 9 november 2021 in het Gemeenschapscentrum De Markten op de Oude Graanmarkt 5 te 1000 Brussel. De expositie vertelt daar tot 28 januari 2022 het verhaal van 200 jaar Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

De tentoonstelling is zo opgevat dat het een leerrijke uitstap kan zijn voor klasgroepen, vooral van het basisonderwijs. Ondanks de coronamaatregelen zijn zulke extra muurobjecten nog steeds mogelijk.

Op de website van het AMVB lezen we:

“Wie vandaag als Vlaamse Brusselaar zijn kinderen naar school stuurt

kan daarvoor terecht in het Nederlandstalig onderwijs. Toch waren er ook tijden waarin dit geen voor de hand liggende keuze was: op sommige momenten bestond die mogelijkheid nauwelijks, maar vaak werd -om te slagen in het leven- een goede kennis van het Frans ook belangrijker geacht dan deze van het Nederlands.

“Van kabas tot rugzak” is een tentoonstelling over het Nederlandstalig onderwijs in Brussel beginnende vanaf het moment waarop het door Willem I uitgevaardigde Taalbesluit omstreeks 1822 ook in Brussel in voege treedt. Sindsdien heeft de positie van het Nederlands als onderwijstaal in de hoofdstad verschillende hoogtes en laagtes gekend: waar er in 1914 in heel Brussel in totaal nog maar zes klassen lager onderwijs in het Nederlands aanboden, zaten er in 2020 in totaal 49.048 leerlingen in het Nederlandstalige basis- en middelbaar onderwijs. De tentoonstelling brengt de mensen en gebeurtenissen die hierin een belangrijke rol speelden in beeld. Ze toont ook hoe Brussel zich doorheen deze periode ontwikkelde. Daarnaast tracht ze de bezoekers op interactieve wijze het schoollopen doorheen de tijd te laten beleven.”

De organisatoren kozen ervoor om de periode van 200 jaar onder te verdelen in vier episodes en voor elke deelperiode archiefstukken over het schoolleven en van bepalende historische figuren en wetgeving tentoon te stellen en er telkens een filmfragment bij te voorzien. Die filmpjes tonen enkele generaties uit de verschillende tijdperken die via een sketch de schoolsituatie van toen tot leven brengen.

EXPO
200 jaar
Nederlandstalig
onderwijs
in Brussel

De paar klassen die ze uitgenodigd hadden als proefgroep bleken erg tevreden te zijn geweest van hun bezoek. Zelf was ik bij de opening op 9 november 2021 getuige van de heldere en geslaagde vormgeving en indeling van de tentoonstelling. Ook voor volwassenen die een deel van de geschiedenis hebben meegemaakt is het interessant om te zien hoe de pioniers met primitieve middelen toch heel innovatief waren om de kinderen van toen een degelijke opleiding aan te bieden. De laatste vijftig jaar is de samenstelling van de schoolpopulatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar ook daarbuiten grondig gewijzigd, van bijna uitsluitend eentalig Nederlandstaligen naar een minderheid van die groep en een overwicht van kinderen uit taalgemengde, Franstalige en anderstalige gezinnen. Dat blijkt ook uit het gekozen campagnebeeld. Het is in elk geval een boeiende geschiedenis.

Verdere praktische info:

- De tentoonstelling is elke werkdag gratis toegankelijk van 9u tot 17u en tijdens de weekends van 12u tot 17u. Ze is gesloten op feestdagen en van 25 december 2021 tot en met 9 januari 2022.
- Voor klas- en groepsbezoeken dient men tijdig te reserveren. Info en reservaties: 02/209 06 01 of info@amvb.be (enkel tijdens de kantooruren).
- Voor leraren van het lager en secundair onderwijs heeft het AMVB enkele lespakketten samengesteld, in samenwerking met het Onderwijscentrum Brussel (OCB).

OMGAAN MET ROUW EN VERLIESERVARINGEN OP SCHOOL

Hoe gaan jonge kinderen om met de dood van dierbaren en hoe kan de school ze helpen bij hun rouwproces? In het Vicariaat onderwijs van het aartsbisdom Mechelen-Brussel beschouwt Vera Vastesaeger, als verantwoordelijke voor pastoraal in het basisonderwijs, dat als een prioriteit. Zij heeft al een vijftal jaar ervaring met het begeleiden van basisscholen die geconfronteerd worden met een overlijden.

Een overlijden van een leerling, leerkracht of een directie heeft een grote impact op de school en op het team. Het schoolleven wordt diep geraakt. Dan is het goed dat er hulp- en luisterlijnen zijn voor begeleiding, want er moet plotseling veel gebeuren. Zodra we door een school gecontacteerd worden, luisteren we vooral naar de noden en werken we in samenspraak met de directie of de contactpersoon een hulptraject uit. De aanpak kan sterk verschillen van school tot school, afhankelijk van de schoolcontext en de aard van het overlijden. Bij een overlijden van een leerling, leerkracht of directie moeten er snel vele afspraken gemaakt worden. Een draaiboek biedt daarbij een stevig houvast. Om de scholen te helpen, hebben we zelf enkele draaiboeken uitgeschreven, die de school naar eigen context kan aanpassen.

- overlijden van een leerling of een gezinslid
- overlijden van een grootouder, familielid van een leerling
- overlijden van een leerkracht

Inhoud van een rouwkoffer

Meestal stelt de directie een sleutel- of opvolgteam samen om de crisissituatie en het draaiboek op te volgen. Naast draaiboeken hebben we tips en ondersteunende modelbrieven voor communicatie. Vaak gaan we de school ook ter plaatse ondersteunen. Die ondersteuning kan heel breed gaan:

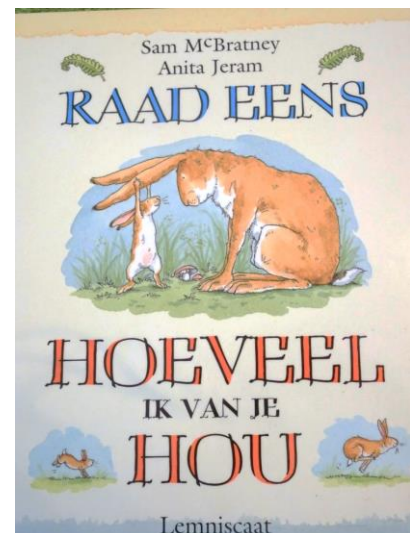
- mee overlopen en samenstellen van het sleutelteam;
- helpen bij de briefing en communicatie naar het team, de kinderen, de ouders en externen;
- de school in contact brengen met rouwconsulenten of andere professionele begeleiders;
- de rouwkoffer brengen en toelichten;
- inrichten van een rouwhoek;
- inrichten van een stille ruimte;
- suggesties aanreiken voor een troost- en/of herinneringsplek;
- gesprekken met leraren;
- toezicht overnemen;
- het sleutelteam helpen om een rouwbezoek voor te bereiden;
- suggesties voor een afscheidsdienst of gedachtenisviering. Soms schrijven we specifieke teksten of gebeden;
- een opvolgingsgesprek.

In de maanden nadien is er aandacht voor nazorg in de vorm van een bezoekje, een telefoontje, een e-mail, een kaartje... Soms worden we uitgenodigd of werken we mee aan de afscheidsviering op school. Het gebeurt ook dat we een uitnodiging krijgen bij het openstellen van de troostplek.

Rituelen zijn erg belangrijk bij rouwverwerking. Die verloopt bij iedereen anders. Iemand zei me eens: "Verdriet is te vergelijken met een vingerafdruk. Die vertoont bij iedereen specifieke gelijkenissen en toch is hij bij iedereen anders." Het is aangewezen om in een crisissituatie 'iedereen' te zien en een vangnet en klankbord te bieden. Het kan je als begeleider op weg helpen als je vraagt waar kinderen, leraren of de directie nood aan hebben. Ook belangrijk is rekening te houden met non-verbale signalen of mensen die opvallend op de achtergrond blijven.

Brengen van slecht en droevig nieuws is zowel voor directies, leraren en begeleiders de moeilijkste stap. Uit gesprekken blijkt dat ze er zich vooral zorgen over maken de controle over eigen emoties te verliezen. Een hulp kan zijn om vooraf even neer te schrijven hoe en wat je wil zeggen. Als volwassene hebben we daarin ook een voorbeeldrol naar kinderen. Als we onszelf kwetsbaar durven opstellen en onze emoties onder woorden durven brengen, zullen kinderen in dat vertrouwen en die ervaringen ook gesterkt worden. Wat slecht-nieuwsboodschappen naar kinderen betreft vertellen we het best op een eerlijke manier en op hun niveau wat er aan de hand is. Kinderen voelen verandering zeer sterk aan en soms beginnen ze zelf allerlei conclusies te trekken om grip te krijgen op het gebeuren. Als leerkracht sta je zeer dicht bij de kinderen. Dus ook in moeilijke omstandigheden moet je er voor de kinderen zijn. Het gebeurt wel vaker dat kinderen thuis hun verdriet maar moeilijk kunnen uiten. Des te belangrijker is het dus om daar als school aandacht voor te hebben en een vangnet te bieden. Professionele begeleiders kunnen de leraren en de directie helpen om de kinderen of de klasgroep op te vangen en slechtnieuwsgesprekken te voeren. Net als volwassenen kunnen kinderen erg verschillend reageren op een overlijden of verliessituatie. We moeten ons daar bewust van zijn en ruimte en vertrouwen geven. Stel je open, luister en luister opnieuw.

Rouwkoffer

Van de verschillende materialen ter ondersteuning van het omgaan met verdriet en afscheid op school springt de 'rouwkoffer' in het oog. Meestal lenen we de koffer een drietal weken uit. Soms hebben de scholen of gezinnen die langer nodig. Een greep uit de inhoud van zo'n rouwkoffer:

- prentenboeken rond afscheid en verlies voor verschillende leeftijden;
- informatieve boeken rond afscheid en verlies voor volwassenen;
- materialen en suggesties om een rouwhoekje in te richten (tafeldoek, kaarsen, fotokader, rouwkaartjes, een kruisje, trooststenen, troostboom, een Mariabeeld...);
- een bijbel;
- troostkaarten, troostprenten, troostpoppen, ...;
- een verhalen- en gedichtenmap;
- een herinneringsboekje;
- een tranenkruikje en tranenkaartjes. Vroeger bestond de gewoonte om als iemand dood ging de tranen van wie weende op te vangen in een heel klein kruikje. Dat 'tranenkruikje' werd dan in het graf gelegd. Je kunt in de klas een kruikje zetten en kinderen traankaartjes laten maken om hun verdriet te uiten;
- gevoelskaarten;
- een praatstok. Het hanteren van een praatstok kan momenten van uitwisseling en gesprek in de klaskring ondersteunen. Wie de praatstok heeft mag zijn/haar verhaal vertellen, zonder dat de anderen onderbreken;
- dromenvangers;
- Zorgenpopjes: aan die popjes kunnen kinderen voor het slapengaan hun zorgen vertellen;
- een schriftje om liefdevolle herinneringen neer te schrijven;
- een koffertje voor kleine verdrietjes, met kleine voorwerpen die troost bieden;
- een projectmap en een spel voor kinderen met een beperking.

Vera Vastesager
Coördinator pastoraal basisonderwijs

TER INSPIRATIE...

In donkere tijden doen lichtpuntjes deugd. Vorig jaar bracht VONDeeling in het kerstnummer een reeks interviews, waarbij elk van de geïnterviewden een bemoedigende boodschap had voor het nieuwe jaar. Dit jaar brengen we enkele inspirerende teksten, ons aangeboden door Tine Struyve, identiteitsmedewerker in het secundair onderwijs (foto links).

Misschien kunnen volgende negen teksten dienstig zijn om een personeelsvergadering te openen, een klasdag, een bestuursvergadering... of eenvoudigweg voor ieder van ons persoonlijk op een rustig moment.

1. Hemel

Er werd me haarfijn uitgelegd
hoe ik me vergis:
"De hemel is iets achter-
haalds,
er wacht ons boven niets.

De hemel,
wees nou eerlijk,
is een verzonnen iets"

Verzonnen?, dacht ik.

"Maar", zei ik,
"de veertigste van Mozart
en de liedjes van Jacques Brel
zijn ook ooit verzonnen.
Toch bestaan ze wel...
iets kan zijn verzonnen en
daardoor juist bestaan.
Dat soms iets *niet* verzonnen is,
neemt men zomaar aan."

Uit: Herman Finkers, 'Daarboven in de hemel'

2. Liefde

Vrienden,
Laten wij elkaar liefhebben.
God is liefde en iedereen die liefheeft is een kind van God.
God kan men maar kennen door te kijken met ogen van liefde.
God heeft zijn liefde getoond in Jezus, zijn Zoon.
Hij stuurde Jezus naar de wereld om via liefde ons de weg ten leven te tonen.
God wil dat we leven in de liefde die Hij ons toonde en Hij ons geeft.
Vrienden,
zozeer heeft God ons lief dat ook wij elkaar moeten liefhebben.
Nooit heeft iemand God gezien, maar als wij liefhebben woont Hij in ons.
Naar 1 Joh 7-12

3. Beginnen te geloven

Beginnen te geloven
dat er een leven op aarde mogelijk is
daags leven maar met de liefde als hartslag
en met een geluk niet alleen voor
de man, de vrouw en het kind
maar in het zich verliezen in het an-
dere
elke andere
met mensen als kinderen
vrienden, feestgangers,
mensen.
Spiegels en het verleden.
Maar spiegels verwerpen en met het
verleden komt men niet uit
geen mens leeft in het verleden.
Maar het valt moeilijk de eenvou-
dige zon te aanvaarden
en de aarde te bewerken met ma-
chines of woorden,
te begrijpen dat er een simpele
mogelijkheid tot vreugde is
vreugde omdat het door moet gaan
de stilstand voor het ogenblik is
omdat het door moet gaan.
Met mensen die leven onder de daken van hun gedachten
en in de landschappen van hun gevoelens
en die de ruimte verwachten.
Mensen...

Hans Andreus

4. Psalm

Heer, gij doorgrondt en Gij kent mij.
Gij weet van mijn zitten, mijn opstaan,
Gij verstaat mijn gedachten van verre;
mijn op weg zijn keurt Ge, mijn rusten,
al mijn wegen zijn U vertrouwd.
Te groots voor mij, God, uw gedach-
ten,
te machtig daarvan de som,
zomin als woestijnzand te tellen.

Psalm 139, 1-3. 17-18

5. De Zee

De zee heeft me verteld dat zij zo
moe is
Zij zei dat zij er zeer beroerd aan toe
is
Zij zei; wat is daar toch bij jullie aan
de hand?
Wat doen jullie toch tegenwoordig
allemaal op dat land?
Zij zei: er komen tegenwoordig
steeds meer van die dagen
Dan kan ik alle vuile rotzooi
haast niet meer verdragen.
Dat zei de zee die me vertelde dat zij
moe is
Die zei dat zij er zeer beroerd aan
toe is.
Toen zweeg de zee en ik stond daar
in de zomernacht
Ik zei: kan ik iets voor je doen misschien?
De zee heeft even nagedacht
Toen zei zij: zo overbodig als het was in vroeger dagen
Zo nodig is het nu om water naar de zee te dragen.
Dat zei de zee die me vertelde dat zij moe is
Die zei dat zij er zeer beroerd aan toe is
En als de zee zegt dat zij moe is
Wil dat zeggen dat het land er zeer beroerd aan toe is.

Paul Van Vliet

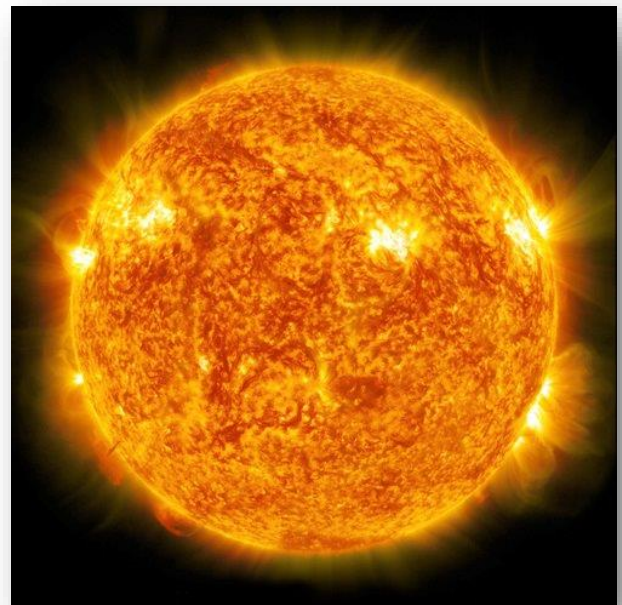
6. Het Woord is mens geworden

Het ware Licht,
dat iedere mens verlicht,
kwam in de wereld.
Het Woord is mens geworden
en heeft onder ons gewoond.

Joh 1, 9.14

7. Zomernacht

Doe nu eens even die gedachten dicht van je.
Denk nu eens liever niet na over morgen.
Kijk niet steeds weer die bosrand van gisteren
na, bramenplukker die je bent zoals vroeger
maar nu. Maak even geen onderscheid tussen
een wie en hoezo en de kans op anders.
Doe in je hoofd uit de lamp, hoor wat er is,
ademt en ritselt, kwaakt in de kikkers.

Leef met je lichaam van nachtwind de koelte.
Geeuw je een gat in het hart en proef het
zo rood als sap van bramen. Wees langzaam
door vogels gezongen het wordende licht.

C.O. Jellema

8. Vlinder

Ik spring ternauwernood opzij
voor een vlinder.
Steigerend komt hij
op me af,
zijn vonken spatten
op mijn jas.
Hij vliegt voorbij, ik
zie nog juist
hoe teer hij is.

Toon Tellegen

9. Zon en schaduw

We hebben elk een
eigen schaduw maar we
staan
in dezelfde zon

Frits Prior